

Takimi i 1400-të, 31 Mars 2021

4 Të drejtat e njeriut

4.2 Komiteti Drejtues për të Drejtat e Njeriut (CDDH)

b Projekt Rekomandimi CM / Rec (2021)... i Komitetit të Ministrave për Shtetet Anëtare mbi zhvillimin dhe forcimin e institucioneve efektive, pluraliste dhe të pavarura të të drejtave të njeriut

Pika që do të shqyrtohet nga GR-H në mbledhjen e saj në 30 Mars 2021

Projekt Rekomandimi CM / Rec (2021)... i Komitetit të Ministrave për Shtetet Anëtare mbi zhvillimin dhe forcimin e institucioneve efektive, pluraliste dhe të pavarura kombëtare të të drejtave të njeriut

(Miratuar nga Komiteti i Ministrave në... 2021,

në... takimin e Deputetëve të Ministrave)

Komiteti i Ministrave i Këshillit të Evropës, në zbatim të Nenit 15.b të Statutit të Këshillit të Evropës (ETS Nr. 1),

Duke konsideruar se institucionet kombëtare, efektive, pluraliste dhe të pavarura të të drejtave të njeriut (IKDNj) janë ndër shtyllat e respektimit të të drejtave të njeriut, sundimit të ligjit dhe demokracisë;

Duke njohur që një IKDNj është një organ i mandatuar nga shteti, i pavarur nga qeveria, me një mandat të gjerë kushtetues ose legjislativ për të promovuar dhe mbrojtur të drejtat e njeriut dhe i akredituar rregullisht në përputhje me pajtueshmërinë e tij me Parimet e Parisit²;

Duke kujtuar që IKDNj-të janë mbrojtës të të drejtave të njeriut dhe se ato kontribuojnë në promovimin dhe mbrojtjen e mbrojtësve të tjerë të të drejtave të njeriut dhe të një hapësire të sigurt dhe të mundshme për shoqërinë civile;

¹ Ky dokument është klasifikuar i kufizuar deri në shqyrtimin nga Komiteti i Ministrave.

² Parimet në lidhje me statusin e institucioneve kombëtare (Parimet e Parisit), të miratuara nga Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara në 20 Dhjetor 1993 në Rezolutën e saj 48/134 mbi institucionet kombëtare të të drejtave të njeriut për promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe të interpretuara nga Nën -Komiteti i Akreditimit të Aleancës Globale të Institucioneve Kombëtare të të Drejtave të Njeriut (GANHRI) në Vëzhgimet e tij të Përgjithshme, <https://ganhri.org/accreditation/>.
Website: www.coe.int/cm

Duke kujtuar gjithashtu Vendimin e Komitetit të Ministrave "Një përgjegjësi e përbashkët për sigurinë demokratike në Evropë - Nevoja për të forcuar mbrojtjen dhe promovimin e hapësirës së shoqërisë civile në Evropë" (Helsinki, 17 maj 2019) për të forcuar më tej mekanizmat e Këshillit të Evropës për mbrojtjen e mbrojtësve të të drejtave të njeriut, përfshirë procedurën e rishikuar të Zyrës të Sekretarit të Përgjithshëm për mbrojtësit e të drejtave të njeriut që bashkëveprojnë me Këshillin e Evropës;

Duke njohur që IKDNj-të efektive janë një lidhje e rëndësishme midis qeverisë dhe shoqërisë civile, për aq sa ato ndihmojnë në kapërcimin e hendekut të mundshëm të mbrojtjes midis të drejtave të individëve dhe të përgjegjësive të shtetit;

Duke mirëpritur rritjen e konsiderueshme të numrit të IKDNJ-ve të akredituara³ IKDNj-ve të pavarura⁴ në Shtetet Anëtare të Këshillit të Evropës që nga miratimi i Rekomandimit Nr. R (97) 14 të Komitetit të Ministrave për krijimin e institucioneve të pavarura kombëtare për promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut;

Duke nënvizuar potencialin dhe ndikimin e madh të IKDNj-ve të pavarura në promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut në Evropë, në veçanti për zbatimin efektiv të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (ETS Nr. 5, Konventa) përfshirë ndërhyrjen si palë të treta para Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (në bazë të nenit 36, paragrafi 2, të Konventës) dhe komunikimin në lidhje me mbikëqyrjen e ekzekutimit të vendimeve sipas nenit 46, paragrafi 2, të Konventës;

Duke pranuar rëndësinë e mbështetjes së vazhdueshme nga Këshilli i Evropës dhe nga aktorë të tjerë ndërkombëtarë për IKDNj-të, dhe duke mirëpritur bashkëpunimin e vendosur ndërmjet Komisionerit për të drejtat e njeriut të Këshillit të Evropës dhe IKDNj-ve, si dhe Rrjetit Evropian të Institucioneve Kombëtare të të Drejtave të Njeriut (ENNHRI), siç parashikohet në mandatin e Komisionerit sipas Rezolutës (99) 50 mbi Komisionerin e Këshillit të Evropës për të Drejtat e Njeriut;

Duke pranuar më tej rëndësinë e bashkëpunimit midis IKDNj-ve dhe ENNHRI-t dhe të bashkëpunimit të tyre me Këshillin e Evropës⁵ dhe aktorët e tjerë kombëtarë dhe ndërkombëtarë;

Duke pasur parasysh mbështetjen e gjerë ndërkombëtare për zhvillimin, forcimin, mbrojtjen dhe njohjen dhe bashkëpunimin me IKDNj-ve,⁶ jo vetëm nga Këshilli i Evropës, por edhe nga

³ <http://ennhri.org/our-members/>.

⁴ IKDNJ mund të mbulojnë institucionet e Ombudsmanit, komisionet e të drejtave të njeriut, institucionet hibride (të cilat kombinojnë disa mandate, përfshirë atë të organit të barazisë), dhe institutet dhe qendrat e të drejtave të njeriut, etj.

⁵ ENNHRI ka statusin e vëzhguesit në disa komitete ndërqeveritare të Këshillit të Evropës.

⁶ Përveç rekomandimit Rec (97) 14, në veçanti:

- Komiteti i Ministrave, Res (97) 11 për bashkëpunimin midis institucioneve kombëtare të të drejtave të njeriut të Shteteve anëtare dhe midis tyre dhe Këshillit të Evropës;
- Komiteti i Ministrave, Rekomandimi CM / Rec (2018) 11 për shtetet anëtare mbi nevojën për të forcuar mbrojtjen dhe promovimin e hapësirës së shoqërisë civile në Evropë;

Kombet e Bashkuara, Zyra për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut (ODIHR), Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë (OSBE) dhe Bashkimin Evropian;

Duke njohur larminë e IKDNj-ve, e cila pasqyron larminë e vendeve dhe rajoneve ku ata shërbejnë;

Duke theksuar në të njëjtën kohë se është shumë e rëndësishme që çdo institucion i tillë të krijohet dhe të funksionojë në përputhje të plotë me standardet minimale të përfshira në Parimet e Parisit, veçanërisht në lidhje me:

- mandatin dhe kompetencën për të promovuar dhe mbrojtur të gjitha të drejtat e njeriut për të gjithë;
- autonominë nga qeveria;
- pavarësinë e garantuar nga legjislacioni primar ose, mundësisht, nga kushtetuta;
- pluralizmin, përfshirë emërimin dhe përbërjen e organit vendimmarrës, përbërjen e stafit dhe procedurat që mundësojnë bashkëpunim efektiv me grupe të ndryshme shoqërore;
- nivelin e duhur të burimeve;
- qasjen adekuate tek individët, ambientet dhe informacioni; dhe
- përgjegjësinë dhe ligjshmërinë ndërkombëtare përmes akreditimit ndërkombëtar periodik;

Duke shprehur shqetësim të madh në lidhje me kushtet sfiduese të punës, kërcënimet, presionet dhe sulmet ndaj IKDNj-ve dhe anëtarëve të stafit të tyre në disa raste në Shtete anëtare;

Duke u bazuar në Rekomandimin Rec (97) 14, i cili tani e tutje zëvendësohet nga instrumenti aktual,

Rekomandon që qeveritë e Shteteve anëtare:

1. të marrin të gjitha masat e nevojshme për të ngritur dhe, në rastet kur janë ngritur, për të mirëmbajtur e forcuar një IKDNj të pavarur në përputhje me Parimet e Parisit. Në këtë kontekst, Shtetet mund të përfitojnë nga asistencë teknike siç është ajo nga

-
- Komiteti i Ministrave, Rekomandimi CM / Rec (2019) 6 për shtetet anëtare mbi zhvillimin e institucionit të Ombudsmanit;
 - Asambleja Parlamentare e Këshillit të Evropës, Rezoluta 1959 (2013) mbi "Forcimin e institucionit të Ombudsmanit në Evropë";
 - Kongresi i Autoriteteve Lokale dhe Rajonale të Këshillit të Evropës, Rezoluta 327 (2011) mbi "Zyra e Ombudspersonit dhe autoritetet lokale dhe rajonale";
 - Komisioni Evropian për Demokraci përmes Ligjit (Komisioni i Venecias), Parimet mbi mbrojtjen dhe promovimin e institucionit të Ombudsmanit ("Parimet e Venecias")
 - Komisioni Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI), Rekomandimi i Përgjithshëm i Politikës Nr. 2 (i rishikuar) mbi Organet e Barazisë për të luftuar racizmin dhe intolerancën në nivelin kombëtar;
 - Rezoluta 48/134 e Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara dhe interpretimi i Parimeve të Parisit të zhvilluara nga GANHRI;
 - Rezolutat e Asamblesë së Përgjithshme të KB 65/207, 67/163, 69/168, 71/200 dhe 72/186 mbi rolin e Avokatit të Popullit, ndërmjetësuesit dhe institucione të tjera kombëtare të të drejtave të njeriut në promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut;
 - ENNHRI, Udhëzime për Ndihmën ENNHRI për IKDNj-të nën Kërcënim, Shkurt 2020. Për dokumente të mëtejshme të ENNHRI, shihni <http://ennhri.org>.

ENNHRI dhe organe rajonale dhe ndërkombëtare, mbështetur në praktikat më të mira ekzistuese;

2. të sigurojë një kornizë ligjore mundësuese dhe një mjedis të përshtatshëm institucional dhe publik për IKDNj-të për të kryer aktivitetet e tyre në mënyrë efektive për mbrojtjen dhe promovimin e të gjitha të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, si dhe të bashkëpunojnë me ta;
3. të sigurojnë që parimet e paraqitura në shtojcën e këtij Rekomandimi të zbatohen në ligjin dhe praktikën përkatëse vendase;
4. të sigurojnë që këto parime të interpretohen në përputhje me rekomandimet specifike dhe Vëzhgimet e Përgjithshme të Nën-Komitetit të Akreditimit të GANHRI-t;
5. të vlerësojnë në mënyrë të rregullt efektivitetin e masave të marra në zbatimin e shtojcës së këtij Rekomandimi, përfshirë konsultimin dhe dialogun me IKDNj-të;
6. të eksplorojnë mënyrat e zhvillimit të një roli më të fortë dhe pjesëmarrje kuptimplotë të IKDNj-ve dhe ENNHRI-t në Këshillin e Evropës për promovimin dhe mbrojtjen e zgjeruar të të drejtave të njeriut, sundimin e ligjit dhe demokracinë;
7. të sigurojnë, me mjete dhe veprime të përshtatshme - duke përfshirë, kur është e përshtatshme, përkthimin - një shpërndarje të gjerë të këtij Rekomandimi midis autoriteteve kompetente dhe palëve të interesit;
8. të shqyrtojnë, brenda Komitetit të Ministrave, zbatimin e këtij Rekomandimi jo më vonë se pesë vjet pas miratimit të tij.

Shtojcë e rekomandimit CM / Rec (2021)

I. Themelimi i IKDNj-ve

1. Shtetet Anëtare duhet të sigurojnë që IKDNJ-të e ngritura, dhe që ato të themelohen, të akreditohen dhe funksionojnë në përputhje të plotë me Parimet e Parisit. Zgjedhja e modelit të këtyre institucioneve duhet të bëhet nga secili shtet në dritën e organizimit, veçorive dhe nevojave të tij. Këto institucione duhet të jenë të arritshme drejtpërdrejt dhe lehtësisht nga të gjithë. Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet personave që mund të mos jenë të vetëdijshëm për ekzistencën e IKDNj-ve, të cilët mund të kenë vështirësi qasje në IKDNj ose të cilët mund të jenë në një situatë të prekshme.

2. Shtetet Anëtare duhet të sigurojnë një bazë të vendosur ligjore për IKDNj-të, mundësisht në nivelin kushtetues, dhe / ose në një ligj që përcakton mandatet dhe funksionet e institucioneve të tilla, garanton pavarësinë e tyre dhe u siguron atyre mjetet e nevojshme për të përmbushur funksionet e tyre në mënyrë efektive, si në nivelet kombëtare dhe ndërkombëtare, duke mbajtur parasysh standardet dhe rekomandimet ekzistuese mbi IKDNj-të, në veçanti Parimet e Parisit dhe interpretimin e tyre të zhvilluar nga Nën-Komiteti i GANHRI-t për Akreditimin.

II. Forcimi i IKDNj-ve

3. Shtetet Anëtare duhet të sigurojnë që mandati dhënë IKDNj-ve për të mbrojtur dhe promovuar të drejtat e njeriut është sa më i gjerë dhe në përputhje të plotë me Parimet e Parisit dhe që u lejon atyre, ndër të tjera:

- të monitorojë dhe analizojë situatën e të drejtave të njeriut në vend, të publikojë raporte mbi këto gjetje dhe të adresojë rekomandime për autoritetet publike në nivelet kombëtare, rajonale dhe lokale dhe, kur është e zbatueshme, për entitetet private, dhe të paraqesë një raport vjetor tek autoritetet përkatëse, përfshirë para parlamentit, për shqyrtimin e tij;
- të adresojnë lirisht opinionin publik, të rrisin vetëdijen e publikut për të drejtat e njeriut dhe të kryejnë programe edukimi dhe trajnimi;
- të adresojnë plotësisht të gjitha shkeljet e pretenduara të të drejtave të njeriut nga të gjitha autoritetet administrative, entet e tjera përkatëse të Shtetit dhe, kur është e zbatueshme, nga entet private;
- të kenë qasje të pakufizuar në të gjitha mjediset me rëndësi, duke përfshirë vendet e privimit të lirisë, dhe tek të gjithë individët përkatës, në mënyrë që të jenë në gjendje të kryejnë një ekzaminim të besueshëm të të gjitha çështjeve të mbuluara nga mandati i tyre dhe të të gjithë informacionit përkatës, në varësi të kufizimeve të mundshme që burojnë nga mbrojtja e të drejtave të tjera dhe interesave të ligjshëm dhe me respektimin e duhur të konfidencialitetit të informacionit të marrë;
- të monitorojnë politikat ekzistuese dhe të marrin pjesë në hartimin e legjislacionin me ndikim të të drejtave të njeriut para, gjatë dhe pas miratimit të tyre, në mënyrë që të këshillojnë shtetin në lidhje me ndikimin e politikave dhe legjislacionit mbi të drejtat e njeriut dhe mbi aktivitetet e mbrojtësve të të drejtave të njeriut, përfshirë duke bërë rekomandime të rëndësishme dhe konkrete;

- të kontribuojnë në një sistem efektiv të drejtësisë për të gjithë, përmes masave të ndërgjegjësimit dhe lehtësimit të qasjes ndaj të drejtave dhe mjeteve juridike dhe, sipas rastit, duke siguruar ndihmë juridike, duke qenë palë para gjykatave ose, kur është e zbatueshme, duke marrë ankesa individuale;
- të inkurajojnë nënshkrimin, ratifikimin dhe aderimin në traktate ndërkombëtare të të drejtave të njeriut dhe të kontribuojë në zbatimin efektiv të këtyre traktateve, gjykimeve, vendimeve dhe rekomandimeve përkatëse, si dhe monitorimin e pajtueshmërinë së Shteteve me to.

4. Procesi i përzgjedhjes dhe emërimit të udhëheqjes së IKDNj-ve duhet të jetë i bazuar në kompetenca, transparent dhe pjesëmarrës, në mënyrë që të garantojë pavarësinë dhe përfaqësimin pluralist të këtyre institucioneve⁷. Duhet gjithashtu të bazohet në kritere të qarta, të përcaktuara, objektive dhe të arritshme nga publiku. Kohëzgjatja e emërimit duhet të përcaktohet qartë në legjislacionin themelues, në mënyrë që postet drejtuese të IKDNjve të mos qëndrojnë të lira për ndonjë periudhë të konsiderueshme kohore.

5. Për të siguruar pavarësinë, legjislacioni mundësues i një IKDNj-je duhet të përmbajë një proces objektiv shkarkimi për udhëheqjen e IKDNj-së, me terma të përcaktuar qartë në një tekst kushtetues ose legjislativ. Procesi i shkarkimit duhet të jetë i drejtë dhe të sigurojë objektivitet dhe paanshmëri dhe duhet të kufizohet vetëm në ato veprime që ndikojnë negativisht në aftësinë e drejtuesve të IKDNj-ve për të përmbushur mandatin e tyre.

6. Shtetet Anëtare duhet t'i sigurojnë IKDNj-ve burime adekuate, të mjaftueshme dhe të qëndrueshme për t'i lejuar ata të përmbushin mandatin e tyre, duke përfshirë angazhimin me të gjithë aktorët e rëndësishëm në një mënyrë plotësisht të pavarur dhe të përcaktojnë lirisht përparësitë dhe aktivitetet e tyre.

7. IKDNj-të duhet të kenë autoritetin të përcaktojnë profilin e personelit të tyre dhe të rekrutojnë stafin e tyre, si dhe të kenë burime të mjaftueshme në dispozicion, në mënyrë që të përmbushin mandatin e tyre, të lejojnë punësimin dhe mbajtjen e stafit dhe të sigurojnë që ata të marrin trajnim adekuat.

8. Shtetet Anëtare duhet të sigurojnë që IKDNj-të të gëzojnë qasje të përshtatshme në informacion dhe tek politikëbërësit dhe ligjvënësit, duke përfshirë konsultimet në kohë mbi implikimet e të drejtave të njeriut të draft legjislacionit dhe strategjive e politikave. IKDNj-të duhet gjithashtu të konsultohen, në kohën e duhur, për projekt legjislacionin dhe politikat që ndikojnë në mandatin, pavarësinë dhe funksionimin e tyre.

9. Shtetet Anëtare duhet të zbatojnë rekomandimet e IKDNj-ve dhe inkurajohen ta bëjnë detyrim ligjor për të gjithë adresuesit e rekomandimeve të IKDNj-ve sigurimin e një përgjigje të arsyetuar brenda një afati të duhur kohor, për të zhvilluar procese për të lehtësuar ndjekjen efektive të rekomandimeve të IKDNj-ve në kohë, dhe të përfshijnë informacionin mbi to në dokumentet dhe raportet e tyre përkatëse.

⁷ Parimet e Parisit, pjesa "Përbërja dhe garancitë e pavarësisë dhe pluralizmit", paragrafi 1. dhe Vëzhgimi i Përgjithshëm 1.8. i interpretimit të Parimeve të Parisit nga GANHRI.

10. Kur shtetet anëtare u japin IKDNj-ve kompetenca shtesë për të kryer funksione të parashikuara nga konventat ndërkombëtare në fushën e të drejtave të njeriut, të tilla si Protokoll i Opsional i Kombeve të Bashkuara për Konventën kundër Torturës dhe trajtimeve ose ndëshkimeve të tjera mizore, çnjerëzore ose degraduese dhe Konventa për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara, IKDNj-të duhet të ketë qasje në burime të mjaftueshme për të zhvilluar kapacitetin për të kryer në mënyrë efektive funksionet, përfshirë personelin e duhur të kualifikuar e të trajnuar.

III Sigurimi dhe zgjerimi i një ambienti të sigurt dhe mundësues për IKDNj-të

11. Shtetet Anëtare duhet të sigurojnë që IKDNj-të mund të veprojnë në mënyrë të pavarur, në një mjedis i cili është i favorshëm për ata që kryejnë mandatin e tyre në një mënyrë efektive dhe në një klimë të paanësie, integriteti, transparence dhe drejtësie.

12. Shtetet Anëtare duhet të nxisin ndërgjegjësimin dhe bashkëpunimin e të gjitha autoriteteve përkatëse publike në lidhje me mandatin, pavarësinë dhe rolin e IKDNj-ve, përfshirë përmes trajnimeve dhe aktiviteteve të ndërgjegjësit.

13. Shtetet Anëtare duhet të marrin të gjitha masat e nevojshme për të mbrojtur dhe mbështetur IKDNj-të kundër kërcënimeve dhe ngacmimeve dhe çdo forme tjetër të intimidimit, përfshirë përmes sigurimit të imunitetit funksional. Çdo rast i hakmarrjes ose kërcënimit të pretenduar kundër IKDNj-ve, anëtarësisë dhe stafit të tyre, ose kundër atyre që bashkëpunojnë ose kërkojnë të bashkëpunojnë me ta, duhet të hetohet menjëherë dhe në mënyrë të gjithanshme dhe që autorët e krimit të dalin para drejtësisë.

14. Shtetet Anëtare duhet të sigurojnë që informacioni konfidencial i mbledhur nga IKDNj-të në kontekstin e mandatit të tyre është i privilegjuar dhe nuk bëhet padrejtësisht publik.

IV. Bashkëpunimi dhe mbështetja

15. Shtetet Anëtare duhet të marrin masa efektive për t'u mundësuar IKDNj-ve të komunikojnë dhe të bashkëpunojnë me ta, përveç niveleve të ndryshme të administratës në Shtetet Anëtare, në veçanti:

- a. institucionet homologe, kur është e përshtatshme përmes rrjetëzimit dhe shkëmbimit të informacionit dhe praktikave, si dhe përmes takimeve të rregullta siç janë ato që zhvillohen brenda kornizës së ENNHRI dhe GANHRI;
- b. aktorët e shoqërisë civile, në veçanti organizatat joqeveritare dhe mbrojtësit e të drejtave të njeriut, të cilët duhet të gëzojnë qasje të lehtë dhe të sigurt tek IKDNj-të si pjesë e një mjedisi mundësues;
- c. struktura të tjera të të drejtave të njeriut, përfshirë institucionet rajonale, lokale dhe / ose të specializuara, veçanërisht institucionet e Ombudsmanit dhe organet e barazisë dhe rrjetet e tyre përkatëse, kur është e përshtatshme përmes veprimtarive të organizuara bashkërisht;
- d. organizatat ndërkombëtare dhe rajonale që punojnë në fusha të lidhura apo të ngjashme.

16. Shtetet Anëtare duhet të inkurajojnë dhe konsiderojnë sponsorizimin e zhvillimit të programeve të bashkëpunimit me Këshillin e Evropës për të siguruar ndarjen e përhershme të

njohurive midis IKDNj-ve, në mënyrë që të forcojnë kontributin e tyre në zbatimin efektiv të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe instrumente të tjera të rëndësishme.

17. Shtetet Anëtare duhet të kërkojnë mënyra dhe mjete të reja për forcimin e rolit dhe pjesëmarrjes domethënëse të IKDNj-ve dhe ENNHRI-t brenda Këshillit të Evropës me synimin për të rritur hapjen dhe transparencën e tyre, duke përfshirë qasjen në informacion, aktivitete dhe aktivitete.